
**Kỳ thị màu da
Khuất Phong Nguyễn Đình
Phùng**

Tuần lễ vừa qua vụ Don Imus, nhân vật nổi tiếng trong giới truyền thông của Hoa Kỳ, bị tấn công tới tấp vì đã tồ lộ việc kỳ thị trong chương trình phát thanh của mình và đã tạo nên một làn sóng công phẫn trong giới người da đen tại Hoa Kỳ. Don Imus từ 30 năm nay đã phát thanh trên đài radio của CBS và tạo được uy tín rộng rãi trong chính trường cũng như trong giới truyền thông. Hầu như chính trị gia nào cũng đã một lần xuất hiện trên đài của Don Imus, ngay cả những ứng cử viên Tổng Thống như Giuliani, McCain, Obama... đều lên đài để vận động. Những người viết sách, viết báo, bình luận gia đều thân mật và đều muốn được Don Imus quảng cáo trên đài nên ảnh hưởng của Don Imus rất mạnh. Mỗi sáng chương trình này có hơn 3 triệu thính giả nghe đài, cũng như chương trình truyền hình phát hình cùng lúc của đài MSNBC có vài trăm ngàn người xem mỗi ngày. Don Imus đã nhờ hai đài CBS và MSNBC để kiếm tiền như nước, lợi tức mỗi năm lên đến 10 triệu Mỹ Kim!

Don Imus có thanh thế rất lớn và đặc biệt là dùng những từ ngữ rất sống sượng để chỉ trích đủ loại người, đủ mọi việc nhưng vẫn được chấp nhận từ trước đến nay, hoặc có bị công kích cũng đều không ảnh hưởng gì. Thực sự Don Imus đã rất nhiều lần tồ lộ việc kỳ thị da đen, kỳ thị đàn bà, như cách đây 10 năm khi ký giả Gwen Ifill của đài PBS phỏng vấn Tổng Thống Clinton, Don Imus đã gọi bà này là mụ da đen lau nhà chỉ xứng đáng dọn dẹp nhà cửa sao lại được cử đi phỏng vấn Tổng Thống! Hoặc lần ký giả Mike Wallace của đài CBS phỏng vấn Don Imus, Imus đã gọi đích danh những người da đen là niggers, từ ngữ cấm kỵ vì nhục báng người da đen từ thời nô lệ cũ và dân da đen đều nổi điên khi bị gọi bằng từ ngữ này. Nhưng thành phần thính giả nghe Don Imus trên đài radio CBS hay xem trên cable MSNBC phần lớn là đàn ông da trắng, thuộc loại

thượng lưu, elites của xã hội Hoa Kỳ nên đều bênh vực Don Imus khi có những công kích từ trước đến nay. Hơn nữa, Don Imus giao du rộng rãi và giúp ích cho nhiều giới truyền thông như giới thiệu sách, quảng cáo không công và rất hữu hiệu cho các ký giả, người viết lách... nên được giới này bảo vệ tối đa!

Tuy nhiên lần này Don Imus đã đi quá trớn. Tuần vừa qua, Don Imus khi bàn về trận đấu bóng rổ tranh giải vô địch đội nữ của trường đại học Rutgers tại New Jersey đã gọi những cầu thủ nữ da đen của đội Rutgers là "nappy-headed hos", câu miệt thị bình dân những người đàn bà da đen, tạm dịch là "mấy con đ... ngựa đầu xù"! Bị hội ký giả da đen đứng ra công kích sau đó là mục sư Al Sharpton nổi tiếng tranh đấu của người da đen lên TV đòi hai đài CBS và MSNBC phải đuổi Don Imus vì đã dùng làn sóng công cộng để nhục báng và kỳ thị da đen và phụ nữ, Don Imus xin lỗi trên chương trình của Al Sharpton và gặp đội bóng Rutgers để chính thức xin tha lỗi. Tuy nhiên sau khi các công ty lớn quảng cáo trên đài CBS và MSNBC như Proctor Gamble, Staples... ngưng quảng cáo vì sợ bị dân da đen tẩy chay sản phẩm của mình nếu còn quảng cáo trên đài có chương trình của Don Imus, hai đài này đã đuổi và chấm dứt không cho Don Imus phát thanh nữa!

Vụ Don Imus cho thấy vấn đề kỳ thị màu da tại Hoa Kỳ vẫn còn rất nặng. Dân da trắng thuộc thành phần thượng lưu của xã hội Hoa Kỳ thực sự kỳ thị mạnh hơn hết nhưng đều giả dối cho là mình đã văn minh tiến bộ, không còn đầu óc kỳ thị như những thập niên trước. Điều khôi hài là ngay cả những ký giả và bình luận gia trước giờ tự cho mình là cấp tiến nay vì vụ Don Imus đã phải lên tiếng thú nhận là mình đạo đức giả. Như ký giả Frank Rich của tờ New York Times đã viết bài thú tội mình đã lên đài của Don Imus nhiều lần để được quảng cáo cho sách và tự nhận mình chính là người đạo đức giả hypocrite! Ký giả Ann Marie Cox của tờ Time cũng viết bài nhận tội là đã được Don Imus giúp để nổi tiếng trong giới truyền thông và đã lên đài cộng

tác với Don Imus thường xuyên! Các chính trị gia dĩ nhiên sau vụ Don Imus đều lên tiếng buộc tội kỳ thị và hứa hẹn sẽ không bao giờ lên đài nếu còn Don Imus!

Câu hỏi được đặt ra là tại sao trước giờ những chương trình phát thanh từ mấy chục năm của Don Imus đều có tính cách kỳ thị thường xuyên nhưng đều được bênh vực và không gây làn sóng chống đối nặng, bây giờ lại bị phản ứng mạnh đến thế và chấm dứt được sự nghiệp của ông này! Câu trả lời là Don Imus đã chọn thời điểm không đúng lúc để nhục báng đàn bà da đen. Xã hội Hoa Kỳ hiện nay đang ở trong giai đoạn chuyển tiếp giữa chu kỳ bảo thủ sang chu kỳ cấp tiến. Cách đây mấy năm khi bảo thủ đang ở giai đoạn vượng nhất, dù cho Don Imus có nói kỳ thị nặng hơn gấp chục lần cũng sẽ không hề hấn gì. Nhưng khi bảo thủ đang bị mất thế và bị tấn công nặng nề như hiện nay và tính cách cấp tiến của xã hội đang lên dân, câu nói kỳ thị của Don Imus đã là ngòi thuốc súng bùng nổ để phá tan sự nghiệp!

Bảo thủ thường được đồng hóa với đảng Cộng Hòa và cấp tiến với đảng Dân Chủ. Điều này dưới thời của George W Bush càng đúng hơn lúc nào hết. Với vụ 9-11, chính quyền Bush đã dùng chiêu bài an ninh quốc gia để đưa ra đường hướng bảo thủ trong mọi phương diện một cách tối đa, nhất là về pháp lý và về hạn chế tự do cá nhân. Với sự bổ nhiệm các thẩm phán Tối Cao Pháp Viện nghiêng về bảo thủ, chính quyền Bush đã thành công trong việc đưa ra những đạo luật bảo thủ và dùng bộ Tư Pháp để thực thi tối đa những phán quyết có tính cách hạn chế quyền tự do dưới danh nghĩa bảo vệ an ninh nội địa. Thí dụ điển hình là nhà tù tại Guantanamo Bay dùng để giam giữ những tên khủng bố bắt được tại các chiến trường Afghanistan, Iraq hay từ Pakistan, nhưng đã bắt lầm nhiều người vô tội và vi phạm quốc tế công pháp và qui ước Genève. Tuy nhiên chính quyền Bush vẫn tiếp tục duy trì nhà tù này dù bị quốc tế công kích, ngay cả từ đồng minh như Anh. Hoặc những vụ nghe lén của FBI vi phạm

---

---

quyền tự do cá nhân nhưng đều được chính quyền Bush thi hành dưới danh nghĩa an ninh quốc gia.

Vụ scandal lớn hiện nay cho chính quyền Bush là vụ bộ trưởng tư pháp Gonzales cho đui 8 người Công Tố Viện vì đã không hợp tác với chính quyền Bush trong việc truy tố những can phạm gian lận về bầu cử. Thực sự đưa ra việc có nhiều vụ gian lận bầu cử chỉ là một hình thức để ngăn chặn giới thiểu số, giới nghèo và ít học ngại không muốn đi bầu và sẽ đem lại lợi thế hơn cho đảng Cộng Hòa vì những giới đó thường bầu cho Dân Chủ! Gonzales sẽ phải ra trước Thượng Viện để điều trần về việc đui các Công Tố Viện không chịu theo đường lối của đảng Cộng Hòa và có triển vọng sẽ bị áp lực để phải từ chức nếu không trả lời thỏa đáng những câu hỏi và chất vấn của Thượng Viện!

Những vụ scandal như trên cũng như thất bại trong cuộc chiến Iraq đã làm dư luận Hoa Kỳ thay đổi. Đường hướng bảo thủ đã chứng tỏ cho dân chúng Hoa Kỳ thấy có quá nhiều sai lầm và dẫn dắt xã hội theo con đường nguy hiểm rơi vào hạn chế tự do và làm mất tính cách dân chủ truyền thống của Hoa Kỳ. Đây chính là động lực để con lắc bảo thủ-cấp tiến bắt đầu chuyển hướng xoay chiều nghiêng về cấp tiến. Vì thế những việc kỳ thị như của Don Imus trước giờ vẫn được bảo vệ và nhắm mắt bỏ qua dưới thời của bảo thủ nay đã trở thành không chấp nhận được dưới nhãn quan của xã hội đã nghiêng về cấp tiến nhiều hơn.

Thực ra cả hai đường hướng bảo thủ và cấp tiến đều dễ đi vào thái quá. Những năm vừa qua dưới chính quyền Bush đã nghiêng về đường hướng quá khích của bảo thủ. Nên như một quả lắc, khi đã lên đến cực điểm sẽ phải trở về trạng thái trung hòa và sau đó nhiều phần sẽ lên đến cực điểm của cấp tiến sau 8 đến 12 năm nữa! Hiện tượng quả lắc này này giữa hai cực của bảo thủ và cấp tiến đã giúp cho xã hội của Hoa Kỳ nhiều năng động và biến chuyển nhất từ trước đến nay trong các mô hình của xã hội con người. Đây chính là lý do tại sao dù quốc gia Hoa Kỳ

có đi vào con đường suy thoái, xã hội Hoa Kỳ với tất cả những khuyết điểm của nó, vẫn được coi là thiên đường cho những di dân khao khát được đến vùng đất của tự do và dân chủ này.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
<http://www.nguyendinhphung.com/>